

ב"ה

בפתח הגיליון נסקור בקצרה את המאמרים הרואים בו אור:

ב' קהת עוסק בפרשת המבול. עיונו מושתת על ניתוחו של הרב מרדכי ברויאר שעל פי שיטת הבחינות, אולם הוא חלוק עליו בעיקר בפירוש משמעותם של ההבדלים שבין שתי בחינות התיאור. הכותב מבסס את עמדתו על ניתוח ההבדלים שבין תיאור הבריאה בבראשית א' לבין תיאורה בבראשית ב', בעיקר בשאלת מעמדו של האדם מול האלוהים.

ג' אלדד מבאר את הבדלי האופי שבין ראובן ליהודה. לדעתו, ראובן נהג באקטיביות שיש בה מידה של חוסר ענווה, לעומת יהודה שנהג בענווה. בכוחו של הבדל זה לבאר מדוע קיבל יעקב את דברי יהודה ולא קיבל את דברי ראובן, וכן מדוע נדחה ראובן מן הבכורה (על פי דברי הימים).

ר' וולפיש מראה שמשה עצמו משמש בספר דברים כדגם מופתי בתחומים שונים של מנהיגות (כגון שופט, נביא ומצביא). הדבר משמש תשתית למצוות השונות שבספר דברים בנוגע לתחומים אלה של מנהיגות.

עד כאן בתורה. ובנביאים - שני מאמרים עמנו על ספר שופטים ואחד על שמואל: בעקבות מדרשי אגדה טוען י' רוזן ששמגר בן ענת היה משבט שמעון, והוא מבאר את פשר אזכורו הקצר והשולי בספר שופטים.

י' פיינטוך עוסק בסיפור פילגש בגבעה (שופטים י"ט), וחושף בפרשה אמצעים ספרותיים שונים, כגון אסוציאציות תוכן וצורה לפרשות קודמות ומוכרות במקרא. לדעתו, ביקש המקרא להביע באמצעים אלה ביקורת על המצב בעם מצדדים שונים. בדרך זו מתבארת משמעותה של הכותרת "בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה", ומתברר הקשר המהותי שלה לפרשה.

י' עמר מבקש להוכיח שלכל מאורע חיובי מרכזי שאירע את שאול בתקופת מלכותו הראשונה (שמ"א ט'-י"ד), יש מאורע שלילי מקביל לו בתקופת מלכותו השנייה (שמ"א ט"ו-ל"א). שני החלקים מעוצבים אפוא כמבנה ספרותי רחב.

נ' לוי מצביע על אמצעים ספרותיים באיכה ג'. עיקר עיסוקו במצלולים (אליטרציות) המשתקפים במילים "נהג, נגינתם, הוגה, ויגה, הגיונם, מנגינתם, מגנת", ובמשמעותם.

ולדרכי המליצה במקרא: ע' חכם לוקט מספר דוגמות לתופעה סגנונית מיוחדת במקרא: שתי פרשיות מקבילות, שבאחת מהן נאמר עניין מסוים השונה מצד אחד מהעניין שנאמר בחברתה, ועם זאת הוא גם משלים אותו.

במדור התגובות א' סגל משיג על עמדתו של י' רוזנסון שהובעה בגיליונות כה ולב של מגדים, בדבר ביקורת סמויה המובעת במקרא על התנהגותו של יהוא. הכותב סבור שהערכות ספרותיות אלה הן פרי עמדותיו המוסריות של רוזנסון עצמו, אך אינן מוכחות מן הכתובים. רוזנסון משיב על הטענות.

פסח כשר ושמח,
המערכת